

S. Andreas – Tweede Zondag van de Advent, 4 december 2022

God aanwezig in mensen

Inleiding

Leven wij in deze adventstijd toe naar een feest, dat ons alléén maar herinnert aan de komst van God in de wereld toen, 2000 jaar geleden? Of denken we ook aan nú, aan ónze situatie van onverlostheid van mens en wereld nú, aan de komst van God in onze wereld vandáág? Wij vragen ons in deze viering af, hoé en wáár dat dan gebeurt. ‘Hoort hoe God met mensen omgaat; hij maakt ons tot zijn getuigen, tot dragers van zijn beeltenis.’ Daarover willen we straks nadenken.

Preek

Ik wil de overweging vandaag beginnen met twee mensen aan u voor te stellen, twee mooie mensen, uitzonderlijk mooi, zo mooi dat zij bijna aan God raken. Er was iemand die helemaal aan God raakte; die nu eens Zoon van God genoemd werd, dan weer Mensenzoon; over die iemand gaan we het straks hebben; maar nu eerst die andere twee.

- De eerste, die ik aan u wil voorstellen, is Candice Mama, een zwarte vrouw, 30 jaar jong, fotomodel, uit Zuid Afrika; ik heb al eens eerder op deze plek over haar gesproken. In 1992, zij was toen acht maanden, werd haar vader, Glenack Masilo Mama, strijder tegen apartheid, in zijn bus (hij was buschauffeur) door een blanke politieman Eugene de Kock, dood geschoten, ter plekke met benzine overgoten en verbrand. Toen zij negen jaar oud was, zag zij een foto, de autobus met haar vader verbrand achter het stuur. Het gevolg was: jarenlang een trauma, woede, bitterheid, letterlijk ziek en veel therapie. In 2014 (ze was toen 22) kreeg ze de gelegenheid om, samen met haar moeder, de moordenaar, die al meer dan 20 jaar in de gevangenis zat, te ontmoeten en van hem te horen wat, waarom en hoe het gebeurd was. Toen gebeurde iets wat bijna niet te geloven is; Candice zei: ‘Ik vergeef jou’, maar ‘kun jij jezelf ook vergeven?’ Hij antwoordde: ‘Als je zoiets gedaan hebt, hoe kun je jezelf dan ooit vergeven?’ Het bleef een tijdlang heel stil tussen hen. Toen het moment van afscheid was aangebroken, stapte zij naar hem toe en vroeg: ‘Vind je het erg als ik je omhels?’; ze vond het erg, dat hij zichzelf niet kon vergeven. Hij fluisterde (dát is wat vergeving doet) , hij fluisterde: ‘Je vader zou enorm trots zijn op de vrouw die jij bent geworden; het spijt mij heel erg.’ Thuis gekomen begon zij een actie om hem vrij te krijgen; hij is vrij gekomen.

- De tweede persoon die ik aan u wil voorstellen vandaag is Etty Hillesum: Vrouwen in onze parochie hebben haar naam op een tegeltje laten beitelen voor ons kerkpad. Op 7 september 1943 werd zij - ze was 29 jaar oud - vanuit kamp Westerbork in Drenthe op transport gesteld naar Auswitsch; kort daarna was zij dood, vergast. Zij schreef een dagboek; daar komt vaak één zinnetje in voor dat ik met u wil delen; (denk even dat het volop oorlog is; dat zij weet wat joden wordt aangedaan, en door wie); dat zinnetje is: ‘ik wil de haat uitroeien in mijn hart’; ‘ik wil geen snippertje kracht verliezen aan haat, want ik moet God onbeschadigd met me meedragen naar een betere toekomstige wereld’; en op de laatste avond vlak voor zij in Westerbork op de trein moet stappen naar Auswitsch, schrijft zij nog: ‘Ik heb zo sterk ervaren, hoe iedere atoom haat, aan deze wereld toegevoegd, haar onherbergzamer maakt dan zij al is’; en: ‘dit leven is iets prachtigs en iets groots; we moeten na de oorlog nog een hele nieuwe wereld opbouwen; tegenover iedere wandaad en gruwelijkheid moeten wij een stukje liefde en goedheid stellen, dat we in onszelf moeten veroveren.’ Dat was Etty Hillesum; terecht heeft zij van de vrouwen hier een tegeltje gekregen op ons kerkpad.

Dit zijn de twee mensen, die ik aan u wilde voorstellen, op deze tweede zondag van de advent, van verwachtingsvol uitzien, Candice en Etty; deze uitzonderlijk mooie mensen die bijna aan God raken. Jezus van Nazareth zei: ‘Wie mij ziet, ziet mijn Vader’. Zouden we dat ook niet van deze

twee mogen zeggen: Wie hen ziet, ziet God? Zij laten geen verbittering, geen haat in hun hart toe. Zij beantwoorden de hardheid en liefdeloosheid van anderen met zachtheid, met liefde en goedheid. Ja, er moet een nieuwe wereld komen van liefde, van zusterschap/broederschap, en die kan er allen maar komen door óns mensen. Zij laten zien dat het kán; als zij dit kunnen opbrengen, niet-tegenstaande de verschrikkelijk pijn, misschien wel juist dóór de pijn die ze hebben doorleefd, dan is er hoop. Als zij, dóór hun tranen heen, zien waar het ten diepste om gaat in onze wereld, dan is er hoop, toekomst. Zulke mensen zijn het licht in onze duistere wereld vandaag; zij tillen ons uit boven het gevoel van machteloosheid en laten zien, dat een mooie wereld (het Koninkrijk van God) binnen ons bereik is.

Lieve mensen, in de eerste lezing reikt de profeet Jesaia ons een visioen aan van het Koninkrijk van God, het is beeldtaal: de panter naast het geitje, het kalf en het leeuwenjong, de wolf bij het lam, etc. hoe actueel wil je het hebben! Met het aanreiken van dat paradijselijke beeld klinkt tegelijkertijd de oproep: doe niet aan doemdenken, kijk door het donker heen naar het licht! Durf dat licht dichterbij te halen in je eigen leefsituatie! Want het gaat niet om toekomst ooit, maar om toekomst vandaag, nú! De wereld is nog zo vol van rottigheid en onverlostheid; het gaat erom, dat wij ons leven zó vorm geven, dat het niet langer past in die wereld. Het gaat erom, dat wij ons van alle rottigheid afkeren en het visioen van vrede/harmonie beleven, uitleven, uitstralen. Vrede op aarde, vrede tussen mensen, vergeving á la Candice, á la ETTY. Het kan!

Nu even naar het evangelie; Joh. de Doper spreekt zondaars aan: Je moet je bekeren, dán kan het Koninkrijk van God komen. Maar Jezus, de Messias, `gaat anders te werk; hij zegt niet: je moet je bekeren; hij veroordeelt de overspelige vrouw niet; hij veroordeelt de belastingambtenaar Zacheüs niet, maar gaat bij hem aan tafel; hij omhelst de zondaar. Moeten wij éérst wegen banen, kromme paden recht maken? Is wegen banen een voorwaarde, die eerst vervuld moet zijn, voordat God kan komen? Of gebeurt het wonder van de komst van Gods koninkrijk dóór de manier waarop Jezus met zondaars omgaat? Dóór mensen als Candice? En ETTY Hillesum? Misschien kunnen wij, met die beelden voor de geest, ons voorbereiden op het komende Kerstfeest; elke dag ons best doen om gevoelens van negativiteit over de ander uit ons lijf te bannen. Amen